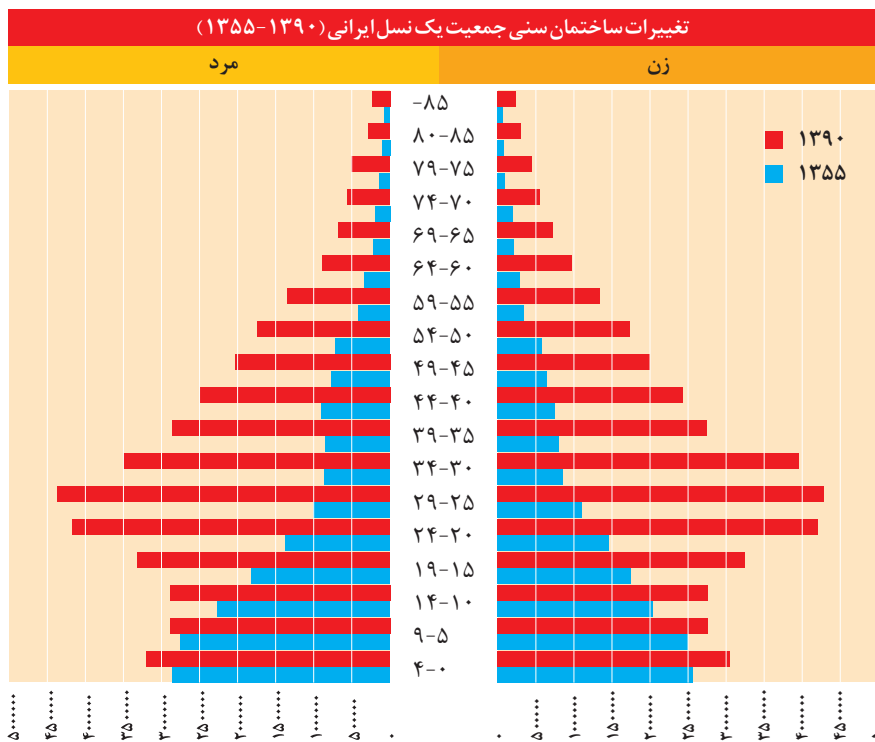

بحران‌های جمعیتی به روایت آمار

و جیهه محسنی

نمودار ۱

پیر شدن جمعیت از جمله چالش‌هایی است که امروز بسیاری از کشورها به ویژه کشورهای توسعه یافته با آن مواجهند؛ چالشی که به دنبال کاهش نرخ جمعیت و رشد منفی آن اتفاق می افتد و توقف و کاهش رشد اقتصادی، کاهش بهره وری، افزایش آمار بازنشستگان و کاهش آمار شاغلان، پایین آمدن نرخ مشارکت اقتصادی و اجتماعی و افزایش هزینه های درمان و بیمه از مهم ترین پیامدهای آن است. جامعه ای که در مسیر پیر شدن پیش می رود به طور حتم چشم انداز امیدوارکننده ای در بسیاری از حوزه ها اعم از اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، امنیتی و... ندارد. کشور ما ایران نیز به لحاظ روند رو به کاهش نرخ رشد جمعیت در صورت تغییر مسیر ندادن در حوزه جمعیت در آینده ای نه چندان دور بحران سالمندی را تجربه خواهد کرد؛ تجربه تلخی که بسیاری از کشورهای توسعه یافته اکنون با تبعات آن درگیرند و سیاستگذاری هایشان برای عبور از آن نیز تاثیری نداشته است و همچنان در آرزوی افزایش جمعیت مولد و جوان و کنترل بحران سالمندی به سر می برند. بحرانی که ما هنوز آن را جدی نگرفته ایم در حالی که در آینده چالش های متعدد و هزینه های فراوانی را به جامعه و کشور تحمیل خواهد کرد. براساس آمار جمعیت بالای ۶۵ سال در سال ۵۵ جمعیتی ۳/۵ درصدی را شامل می شد که در سال ۹۰ به ۵/۷ درصد رسیده است.

جدول ۲

تحولات تعداد و در صد رشد سالانه کل جمعیت و جمعیت سالمند (۶۰ ساله به بالا) طی سال های ۱۳۵۵-۱۳۸۵				
سال	جمعیت (هزار نفر)	جمعیت سالمند ۶۰ ساله (هزار نفر)	سهم جمعیت سالمند از جمعیت کشور (درصد)	متوسط رشد سالانه (درصد)
۱۳۵۵	۳۳۷۰۹	۱۷۷۰	۵/۲	-
۱۳۶۵	۴۹۴۴۵	۲۶۸۸	۵/۴	۴/۲
۱۳۷۵	۶۰۰۵۵	۳۹۷۸	۶/۶	۴/۰
۱۳۸۵	۷۰۴۹۵	۵۱۲۱	۷/۳	۲/۵

روند تغییرات جمعیت در گروه های عمده سنی ۱۳۵۵-۱۳۹۰

سال	جمعیت ۱۴-۰ سال	جمعیت ۱۵-۶۴ سال	جمعیت ۶۵ سال و بالاتر
۱۳۹۰	۲۳/۴	۷۰/۹	۵/۷
۱۳۸۵	۲۵/۱	۶۹/۷	۵/۲
۱۳۷۵	۳۹/۵	۵۶/۱	۴/۳
۱۳۶۵	۴۵/۵	۵۱/۵	۳/۰
۱۳۵۵	۴۴/۵	۵۲/۰	۳/۵

در حال حاضر هرم سنی در کشور در حال حرکت از ساختاری کاملاً جوان به سوی ساختاری سالخورده است که این روند با مشاهده نمودار ۱ و جدول ۲ کاملاً گویاست.